

- Csillag Ilona: *Ódry Árpád*, Budapest, 1982.
- Földes Anna: *Jászai Mari és a magyar színház*, Budapest, 1983
- Földes Anna: *Így élt Jászai Mari*, Budapest, 1981.
- *Jászai Mari emlékiratai*, Budapest
- Jordáky Lajos: *Az erdélyi némafilmgyártás története (1903–1930)*, Bukarest, 1980.
- Kassai Vidor emlékezései, Budapest, 1941.
- Kerényi Ferenc–Kovács János: *Hét évtized a színpadon*, Nógrád, 1968. április 21.
- Móricz Zsigmond: *Shakespeare*, Budapest, 1986.
- Péchy Blanka: *Jászai Mari*, Budapest, 1958.
- *Szentgyörgyi album*, Kolozsvár, 1923.
- *Szentimrei Jenő: Szentgyörgyi István élete és művészete*, Bukarest.
- *Színészarok a közelmúltból*, Budapest, 1968.

Sz. Győrffy Sarolta

Emlékképek egy régi gyermekkorból

Salgótarjában születtem, gyermekkoromat és ifjúkorom egy részét ebben a városban éltem le. Tízennyolc évesen pesti egyetemista lettem, az egyetem elvégzése után, huszonhárom éves koromtól pedig már csak látogatóba jártam haza szülővárosomba. Harminc év elteltével, most már csak nagyritkán hazatérve, nemcsak tűnődve, hanem szomorú szívvel is járom végig a valahai utcákat, a régi tarjániak és életem régi színtereit. Az ötvenes-hatvanas évek régi Tarjánját már aligha lelhetem föl. Azt a régi Tarjánt, amely még akkor – a Vásár téren és a Rákóczi út fölött épült lakótelepei ellenére is – megőrizte a két háború közötti bányászváros sajátos arculatát – szegénysége ellenére is meghittségét, otthonosságát, öntudatos tartását, meleg emberi kapcsolatait, érdekes és jellegzetes kisvárosi figuráit – tisztviselőit, hivatalnokait, kereskedőit, pedagógusait, karakteres gyári munkásait, a környékbeli falvakból bejáró, viseletbe öltözött falusi asszonyait, meg sok-sok tehetséges diákját. A megélhetés szerény, de kiszámítható biztonságát.

Az öregedő lakóházakat és lakótömböket, a céltalanul lődörgő fiatal férfiakat látva összeszorul a szívem. Hol van a régi Tarján? Mi maradt belőle? Maradt-e belőle valami? Erre az utolsó kérdésre én nem is válaszolhatnék. Nem itt élek. Erről majd valaki más írhatja. Én csak a régi Tarjánt szeretném felidézni. Mert manapság – és nemcsak az új Tarjánhoz, hanem Magyarország sok más jelenlegi településéhez képest is – idilli világnak tűnik az a fajta kisvárosi élet, amit én itt átéltem gyermek- és

(leg)ifjúkoromban. Szeretném megidézni a múltat, föl villanó emlékképek, mozaikok formájában. Azoknak is, akik mindezeket velem látták és élték át, és azoknak is, akik talán csak most először hallanak minderről.

*

A *bérbász*, amelyben valaha laktunk, amely szerényen hirdette és hirdeti ma is, hogy a 3 éves terv keretében épült, az üvegyári kolóniák közelében található. Első gyermekkori emlékeim közé tartozik a házunk előtt oly gyakran elpöfögő gőzösök füttye, a gyári sziréna és az állami ünnepeken a főutcán végigvonuló, pompás eleganciával felöltözött bányászzenekar szívet vidámító zenéje. A sziréna hangjához társult a fegyelmetten a gyárba vonuló munkások látványa. A házunkból a szikár üvegfúvó Varga Pál és később egyik fia indultak reggelente. Milyen jókat beszélgetett apám – más világnézeti meggyőződése ellenére is – a reggeli pincei favágások alkalmával Varga úrral, alias Pali bácsival. Aki meggyőződéses kommunista, szervezett munkás volt már a harmincas években, és őszinte hittel állt be munkásörnek. Pozíciót és egyéb előnyöket nem szerzett, soha nem is akart szerezni párttagságával. Az üvegyárba járt dolgozni osztálytársnőm, a szép Marek Panni deli termetű, szőke édesapja, aki oly csodásan énekelt a gyári dalárdában. Látom az üvegyári kolónia pici lakásait, zsebkezdőnyi – de akkurátosan rendben tartott kis kertjeit, a padon vasárnaponként ünneplőben üldögélő lakókat. Öregeket és fiatalokat, a háziasszony anyákat és nagymamákat. Mert az ötvenes években még itt is sok asszony volt „csak” háziasszony, és a szűkös lakásviszonyok ellenére is sok kiváló munkás – és „tanult” ember került ki ezekből a házakból. Mint a Somkúti-testvérek és a Marek Panni...

Aztán jöttek az első *sóderszállítmányok*. Hosszú-hosszú évekig előttünk rakták ki a vagonokat. Megkezdődött a város újjáépítése. A sóder kilapátolása segítette sok városlakó család és – többek között – a házunk mellett 1968-ig létező nyomorúságos udvar, a „Winterudvar” lakóinak túlélését. Az éppen előttünk lassan fékező tehervonat vagonjaiba behajított lapát volt a „foglaló” jel az alkalmi munkavállalók között. Kemény munka volt egy vagon kilapátolása. A nappali műszakért 90 Ft-ot, az éjszakaiért 110 Ft-ot fizettek. Mert ezt a várost bizony a Winterudvar lakói is építették. A Winterudvar lakói, akikről talán Tersánszky Józsi Jenő lett volna hivatott írni. De hát ő nemigen járt a városban.

A *Winterudvar lakóinak* státuszát nehéz lenne meghatározni. Ők voltak Tarján „prolinál is prolibb” lakói. Homályos származással, homályos családi körülményekkel. Hogy kerültek oda, hogy keletkezett a Winterudvar, ki költözhetett oda, nem tudom. Pedig ott laktunk mellettük. A hosszú egymás mellett élés kialakított valami elviselhető állapotot – mármint, hogy ők is elviseltek minket a kezdeti atrocitások után. Ma sem tudom, hová költöztette őket a város a két évtizedes tanácstalanság után. (Akkoriban már kollégiumban laktam Pesten.) Az udvar lakói között volt kifejezetten lumpen család; csak az apa „lumpen”; apa nélküli család; a város örömlányai, akikért még egy idős gyógyszerész is hosszan elácsorgott az első „lakások” előtt. Mert szépek voltak és ele-

gánsak – ez utóbbi az ötvenes években ritkaságszámba ment. Az egyikükkel hatodik osztályos koromban egy osztályba jártam. Ő 16 éves volt akkor, én 12. Furcsán érezhettem magát közöttünk. De ápolt volt és tiszta. Nem tőle tetvesedett meg a fél osztály. Utoljára bekötött lábakkal láttam őt hazamenni. Aztán eltűntek mindketten. De ott maradt még a hatalmas darab Kacsáné cingár férjével (aki annyit ivott mint a kacska, innen a neve) és tíz gyerekével. hogy miből éltek, az rejtély. A legkisebb gyerek lett csak fiú, ő volt Kacsáné szeme fénye. Vagy a karján hordta őt, vagy éppen kereste. A kilenc lányával kevésbé törődött. „Jóózsika” – zengett a környék öblös hangjától, ha elkiáltotta magát. Ősaszony-külséjétől, ős-erejétől bizony féltünk. Beszélték az arrajárók, hogy az udvar „pajkosabb” gyerekei néha kötőtűvel szurkálják meg az előttük elhaladó járókeleket. Az odaköltözésünk utáni első években a házunk oldalát illemhelynek használták ezek a gyerekek. Az utcai lámpák és a szobáink ablaküvegeit pedig kővel hajigálták be. Három (talán apátlan?) csibésze volt az udvarnak: Kopi, Lecsó és Binci. A Kopi név a kopaszból rövidült, Lecsó a nevét kedvenc ételéről kapta. A legnagyobb „ablakhajigáló” Binci volt, akit anyám egy hosszú türelmi idő után – amihez hozzátartozott ebédünk egy-egy kis részének följajánlása Bincinek – kitűnő pedagógiai érzékkel megszólított.

– Te Binci fiam, miért hajigálsz be nálunk kővel az ablaküvegeket? Binci katonásan összekapta magát, és riadtan nézett Anyámra.

– Hát Binci, nem ártunk mi nektek semmit. Mi is szegény emberek vagyunk. Ugye, nem is vagy Te olyan rossz gyerek, Binci?

– De nem ám, Győrffy néni, de nem ám! – volt a válasz, és soha többet nem repült kő az ablakunkba.

A zsidó imaház, a betongerendák és téglák, Varga Pali bácsi motorkerékpár-tárolója és a „szerző” – 1952 tavaszán

És a *Winter-udvar lakók* soha be nem törtek a környező, számukra elérhetetlen, új bérházakba. Pedig a legsötétebb nyomorban éltek. De nemcsak a Winter-udvar volt kicsit félelmetes számukra. Ott volt mögöttük az öreg, romos, omladozó *zsinagóga* is. A háború után már csak a mögötte elhelyezkedő kis egyszerű imaházat használták, ahová péntek este kalapban ment néhány férfi esti imára. Ez is olyan titokzatos volt számunkra, mert a szobánkból be lehetett látni az imaházba. Később az „Ábel az országban” Tamási Áron-regényben olvastam hasonló élményről. A zsinagóga elvadult kertjében, poros, pókhálós ablakai mögött titkokat sejtettünk. Volt, aki a gyerekeket azzal ijesztgette, hogy az épület belül tele van egérrel meg denevérral, és aki oda belép, annak a hajába kapaszkodnak a denevérek, és nem tud menekülni előlük. Később hallottuk, hogy az ötvenes évek végén egy Tarjánból elszármazott zsidó ember Amerikából 100 ezer Ft-ot küldött a zsinagóga felújítására. Kívülről fel is újították szépen. Az ún. csillagház építésekor, a 60-as évek vége felé mégis lebontották. Bár hallottuk, hogy a holocaust megtizedelte a város zsidó lakosságát, mégsem értettük, miért tették ezt.

Az imaház csendje mellett – a szó szoros értelmében mellette – viszont az ötvenes évek elején már lüktetett a kialakulófélben levő, de már pezsgő *Vásár téri* ifjúsági élet. Egy üres teret felöntöttek vízzel, és vidám korcsolyázás zajlott minden télen addig, amíg meg nem épült ezen a téren egy játszótér. Ahol aztán együtt kakashintázott és mászókázott minden rendű és rangú gyerek. A Régiposta utca, a Winter-udvar és az új bérházak lakói. Máskor sóderlecsúszó versenyt rendeztünk a frissen kilapátolt sóderhegyek tetejéről startolva. A lerakott betongerendák meg kitűnő bújócskázóhelyül szolgáltak. Amikor került valahonnan egy rozszant bicikli, azon tanult meg öt-hat gyerek biciklizni. Engem, apró, törekeny de igen dús, hullámos szőke hajú kislány lévén játékbabaként szerettek cipelni. Dobozba raktak, „eladtak”, leejtettek, bele a szomszéd ház előtti cipőtisztító vasba... Szerencsére közel volt az új zöldkeresztes rendelő, és összevarrták a fejemet.

A kemény teleket meleg tavaszok követték. Sztálin halálakor, 1953 március elején már volt közöttünk olyan játszótárs is, aki mezítláb ugrált az udvaron. És mivel éppen az egyperces kötelező vigyázállás előtt lépett Bácskai Zoli üvegcserépbe, vérző lábujjal kellett állnia a lépcsőházban.

Aztán jött 53 nyara és ősze. Iskolába mentünk. Volt, aki először, mint én is. A *Rákóczi úti iskolába*. Chmell Ilonka néni osztályába.

Azok a Chmell lányok! Közülük kettő nem volt férjnél. Ők ketten a tanításnak, harmadik testvérük családjának, és – gondolom – még sok szép foglalatosságnak szentelték életüket. Látom magam előtt Ilonka nénit, magas, szikár alakját, ahogy áll a hatalmas osztályteremben, télen, délutáni műszakban. Előtte negyven gyerek, 46–47-es születésűek. Szegények voltunk szinte mindnyájan, de szófogadók. És Ilonka néni – nem sokkal nyugdíjazás előtt volt már akkoriban – uralta az osztályt. A villanykörte gyatra fénye mellett írta gyöngybetűit a táblára. Komoly kosztümjeiben, magasan záródó blúzaiban ő volt nekünk a (ma úgy mondanák: klasszikus) tanító néni. Szigorú, de igazságos, nem kedveskedő, de szeretetteljes. És soha sem türelmetlen. És karácsony-

kor már legtöbbször szépen olvasott és írt. Szegényes („unalmas”?) tankönyvek, a kopár, zsúfolt tanterem, a délutáni műszakok ellenére. Mi maradt meg nekem még Ilonka néniből? A gyöngybetűi a bizonyítványomban...

És követte őt a többi jó tanár: a szép, de igen szigorú matematika tanárnő, Várady Jánosné, a melegszívű magyartanárnő, Baranyai Margit, akinek aláírásait a szavaló- és helyesírási versenyek okleveleimben őrzöm (és aki elindított a magyartanárrá válás útján), a kémia tanárnak, embernek és szavalókórus vezetőnek is kiváló Simonyi Endre, aki Szabó Dezsőt merete nekünk dicsérni kémiaórákon 1960-ban, de lokálpatrióta lévén egy tragikus bányászorsot megjelenítő költői művet tanított be nekünk a kémiaszer-tárban, ahol én, a legfiatalabb és legapróbb mondtam a szólószerepet. De a *Rákóczi út* nemcsak öreg (eredetileg polgári) iskolájáról volt ismert.

Innen indultak a délutáni korzózások is. Mert bányászváros ide vagy oda, korzó-zás az itt is volt. Főleg tavasztól őszig. Házaspárok, ifjú párocskák, barátnők, barátok rótták a Fő utcát. Ünnepi öltözékben, a hölgyek-urak egy része kalapban. A Déryné cukrászdában – az örökké meghibásodó neonbetűkre fittyet hányva – játszott a zongorista, és még Németh Lehel is eljött egyszer énekelni ide úgy 1960 vagy 61 táján. Az aprócska presszót többek között néhány szerencsés kisvárosi szépasszony foglalta el. Ültek és áhítattal hallgatták a Reszket a hold a tó vizén-t. Másnap a 8. b-ben G. Éva barátnőm újságolta nagy büszkén, hogy a szép szőke anyukája még autogramot is kapott az ifjú művésztől. A Lenin téri Salgó presszóban voltak ötórás teák, és az úttörőcsapatunk báljain mindig az üvegyár zenekara játszott a gyári kultúrházban. Micsoda szakszofonosa volt...!

De a Fő utca volt a színtere a fájdalmas emlékű 1956 dec. 8-i sortűznek is. Kilenc éves kislányként éltem át ezt a napot. A közelben dörgő puskaropogást még most is a fülemben hallom. És látom apám falfehér arcát, remegő száját. Ki akart rohanni a házból. Anyám eldugta előle a lakáskulcsot. Amikor végre csend lett, apám mégis kiment. Szaggatottan tudta csak mondatokká formálni, amit kint látott, hogy gúlába rakva fekszenek a bányászok holtteste a téren. És másnap megjelent a megyei lapban a hír: a bányászok lőtték a karhatalmistákat... Nem hiszem, hogy élhet olyan régi tarjáni ebben a városban, akinek az egykori megyei tanács épülete előtt elhaladva ne szorulna össze egy pillanatra a szíve.

Kicsit följebb, a városi Úttörőház szép épületében (egy valahai villában) Szilágyi László tanár úr tartotta zenekedvelő szakkörét. Operamesékről, zeneszerzőkről beszélt a tarjáni felső tagozatosoknak, Muszorgszkijt és Verdit hallgattuk. Hetente egyszer pedig énekkari próbára jártunk. Én, a szerencsés, 8 éven keresztül, érettségig bezárólag. A Sárospataki Diáknapokra már a *Madách Gimnázium* diákjaiként utaztunk.

Mert egyszer csak gimnazisták lettünk. Matrózblúzos, egyensapkás gimnazisták, hétköznap csíkos, ünnepnapokon fehér matrózblúzban. Egyformák, és mégis annyira különbözők! Voltak olyan évek, hogy a nehéz, sildes bársonysapkákat tanítás után a városba kimenve is hordani kellett, reggelente pedig a direktor azért várt bennünket az iskolakapuban, hogy ellenőrizze, mindenkin rajta van-e a sapka. De messze van már ez,

mint a hajdani Madách-szalagavatók, az iskolai színjátszóink előadásai! Ahol Shakespeare-t és Brechtet játszottuk, és az előadás után igazi, békebeli hangulatú bál volt. Ahol egy emberként drukoltunk a Dolinkában, a SSE-pálya lelátóin a két csodás sportembernek, a valahai iskolatársnak, Básti Pityunak és a Tarjánba elszerződött Grosics Gyulának, hogy sikerüljön neki „helyrerázní” az SBTC-t.

Mi maradt még a régi Madáchból? A büszkeség, hogy ebbe az iskolába járt – többek között – Flórik György és Forgách Vince. Mindketten egy-egy apró kis nógrádi faluból kerültek föl a Madáchba. Flórik György készíti föl évtizedek óta az Apáczai Gimnáziumban az ország legtehetségesebb kis „fizikusait” továbbtanulásra, Forgách Vince pedig kutatóorvosként a lombikbébi programban ért el jelentős eredményeket. Mi marad meg a régi Madáchból? – bizonyítványokon és tablókön kívül? Nekünk Hamza Tibor művész-tanár festménye, ahogyan lefestette iskolai lakószobájának ablakából a Lubi-telep polgári házait, kissé lilásan, ködbe veszően. Mert az volt Tarján „legelitebb”, legkiegyensúlyozottabb negyede. Tisztviselők, orvosok, jogászok laktak arra, a református templom, a bíróság, a régi csendőrség, a gimnázium és a régi OTI tözsomszédságában. Így a Tarján-patak némi vízváltató is volt a „belső” *Fő utcához* képest, amelyet szegénysége ellenére valami ott-honos biztonság és történelmi patina nélküli meghittség jellemezett.

Az alacsony, pici üzletek közül csak néhány – a városháza és néhány polgárház – emelkedett ki a város közepén. A szegényes üzletekben – bármilyen közhelyesen is hangzik – becsületes, udvarias kereskedők és iparosok fogadtak. Sokan emlékeznek még biztosan Friedmann úr végtelen előzékenységére, Duda cukrász finom tortáira, Römer bácsi órásüzletére (ő még a 60-as évek elején is ott üldögélt picike kis órásboltja előtt a megyei könyvtár épülete mellett), és a Hangya üzlet kissé különleges áruválasztékára, Kindl fényképész és Gáspár Imre remekbe szabott, fővárosi színvonalú fotóira, Lustig táska- és játékkereskedő zsúfolt üzletére a város közepén, (amiben mindig minden kapható volt), Schweitzer néni ízlésesen berendezett kis népművészeti üzletére.

Akkoriban még a tarjáni városképhez tartoztak az üveges és fazék-foltozó tótok. „Drótostóót” – kiabálták az utcákon többnyire gyalogosan vándoroló, magányos „tót atyafiak”, nagy fakeretes alkalmatosságot cipelve a hátukon, benne az üvegekkel, lemezekkel, kézi szerszámokkal. Ők foltozták meg a lépcsőházakban akkurátusan 2–3 forintért, a háziasszonyoktól kapott sámlin ülve a lyukas fazekakat, és kisebb ablakok üvegezését is vállalták.

Tarján utcáin lovaskocsik és néha kecskenyáj is vonult át a kevés számú személy- és nagyobb számú teherautó, motorbicikli és az „ecetgyárból” kihajtó, muraközi lovak vontatta kocsik között.

De hát kecskét a tarjáni piacon is lehetett venni az ötvenes években. És még mi mindent! Ó az a *tarjáni piac*! Gyermekkorom egyik kedves színtere nem messze a vasútállomástól. Mai lakóhelyem unalmas (megvallom, ellenszenves) piacához képest az ~~ma~~ volt a mesevilág! A környékbeli falvakból följött kedves, természetes beszédű, „jó

palóc” asszonyaival, gazdag és (mai szemmel nézve) különleges bio-áruválasztékával, alkudozási lehetőségeivel. Hol vannak ma már a zöld lapulevélben árult illatos vajak, csuporból mért sűrű tejfölök, harmatfriss túrók, a fehér vödörökben csillogó hatalmas málna- és szederszemek, garantáltan egy-két napos pirosasan sárgás házi tojások, a nógrádi falvakból felhozott kapirgáló tyúkocskók és jércék, vadász lőtte mezei nyulak, friss erdei gombák, sűrű mézek és a fentebb említett barátságos elbeszélgetések a kazári, szurdokpüspöki, mátraverebélyi, még kivétel nélkül viseletben járó árus asszonyokkal. A piac, amely megélhetésünk és túlélésünk alapját képezte, hiszen az egyforintos paradicsomból és tojásból és tökből, a kétforintos szilvából mennyi ebédet, uzsonnát és befőttet lehetett elővarázsolni.

A piac tőszomszédságában volt a „kisállomás” a város közepén. Ez a nem jelentős „országszéli” állomás – ahonnan már oly kevesen utaztak tovább – egyszer „fontos” színhellyé vált. A *Megöltek egy lányt* c. film tarjáni forgatásának egyik színhelye volt 1961-ben. Szinte néhány lépésnyire a lakóházunktól zajlott az egész munka. Láttam előben az addig csak a *Film, Színház, Muzsika* újságból és néhány filmből ismert fővárosi művészeket, az ifjú Tordy Gézát, Psota Irént, Páger Antalt, Görbe Jánost, Horváth Terit, Pap Évát a Régiposta utcában, a Rákóczi úton és az állomáson. Csodálkozva néztem egy lovaskocsi behajtási jelent felvételekor (a sorompótól hajtottak be a Régiposta utcába). Ennyiszer kell egy jelentet elpróbálni mire jönnek találja a rendező? És ámulva néztem az öregre maszkírozott, fekete ruhás bányászasszonyt játszó Psota Irént a Rákóczi úti iskolával szemben, a fűben fáradtan ülve. Hát ez a színésznő erre is képes? Nemcsak nagykalapos, túsarkú cipős dámákat tud eljátszani?

Aztán megnéztük a filmet a November 7. Filmszínház kopott nézőteréről. A lovaskocsi jelenet csak egy villanás volt... (és én mennyi ideig ácsorogtam miatta, iskolatáskával a kezemben). Mindegy, gondoltam. Az autogramok ott lapultak már az emlékkönyvemben – amit Lustig néniénél vettünk még 1958-ban. Ott lapultak a legkedvesebb színészeimtől kapott fényképek társaságában – Horst Buchholz, Kálmán György, Sylva Koscina és többiek fényképe mögött. Ültünk és néztük a filmet! 1961 őszén a 2,30 Ft-os helyáron, valahol közepén. Az első sorok egy részét 1,30 Ft-os helyáron a Winter-udvar (hálás és hangos) lakói töltötték ki.

Régóta nem áll már a November 7. Filmszínház kopott, jellegtelen épülete, amely bizony szinte mindig tele volt. Nem tudom, mostanában megtelik-e az új mozi? Ha ilyenfajta hálás közönség nem is igen lelhető már fel, hálás régi tarjáni emberek talán még igen. Akik emlékeznek még a régi kiváló *tarjáni tanárookra és orvosokra* mint Vincellér Vilmosra, Fayl Frigyesre, Vadászi Bertalanra, Tóth Ferencre, Herold Lászlóra, Györffy Dezsőre, Orosz Lászlóra, Kiss Emilre, Szász Jánosra, Závorszky Istvánra, (kérem, folytassák a sort!) – mint a fáradhatatlan és karakteres Majláthy doktorra, aki már akkoriban felhasználta gyógynövényes kutatási eredményeit orvosi praxisában, vagy Hagara László állatorvosra, akinek az állatkórházban folyó munkája örökre feledhetetlen marad számomra. Mert akkor még az állatgyó-

gyászat elsősorban a lovak, tehenek, sertések gyógyítását jelentette, és nem kutya-macska klinikát. Hagara doktor úr még az állatgyógyászat hőskorának utolsó, klaszszikusan kiváló orvosai közé tartozott.

*

Szüleim és „felmenőim” évszázadokra visszamenőleg a Balaton-felvidékről származnak. Apán, Györffy Dezső a pestszenzterzsébeti, majd a salgótarjáni Madách Gimnázium tanára, a Káli-medence geológus kutatója volt. A Balaton keletkezésének egyik elmélete tőle származik.

Szüleim mindig visszavágytak szülőföldjükre, a gyönyörű mediterrán hangulatú tájra. Ők nem olthatták belém – sok más oknál fogva sem – szülővárosom szeretetét. Családunkban bányász, ipari munkás emberemlékezet óta nem volt. Tarjának a fekvése, a környezete szép, de maga a város nem sorolható az ún. „szép városok” közé.

És mégis... az utóbbi években valamire felfigyeltem. arra, hogy a Kőbányára tartó 28-as villamos ezer ránc barázdálta arcú, agyondolgozott kezű, a sok állástól dagadt lábú idős munkásasszonyait közelebb érzem a szívem-lelkemhez, mint akkori munkahelyem, egy belbudai gimnázium környékén jövő-menő kipihent, ápolt, jól szituált lakosait. Hát igen... az üveggyári sziréna, a sóderlapátoló munkások, a betongerendás gyermekkor, a sűrke arcú vajúrok látványa ott szemben velünk a bányásznap vásárokon, Simonyi tanár úr szavalókórusa...

Pájer Mariann

A Salgótarjában élő fiatalok jövőképe

„Las Vegas és Nokedli között”

Napjainkban több szinten és fórumon készülnek közép és hosszú távú fejlesztési koncepciók, amelyek természetükből és céljukból adódóan az adott terület, esetünkben Salgótarján és térsége közép és hosszú távú fejlődésének főbb irányvonalait jelölik ki.

Mégsem elsősorban a tudatos és tudományos koncepcióalkotás, tervezés segítése volt a kutatás meghatározó motivációja, még akkor sem, ha a elfogadjuk azt, hogy egy település, térség jövőjének meghatározásakor elengedhetetlen ismerni a fiatalok véleményét, hiszen ők azok, akik elszenvedik vagy élvezik majd a változások eredményeit.

Sokkal elemibb kíváncsiság vezetett ahhoz, hogy megtervezzük, előkészítsük és elvégezzük a kutatást.